Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens
nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk
E25.002502

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 16 december 2025
Onderwerp Regionaal uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneducatie 2026-2028

Geachte leden van de raad,

In de bijlage bij deze brief treft u het Regionaal uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneducatie 2026-2028 aan. Dit uitvoeringsplan is de basis waarop we in de komende periode zowel regionaal als lokaal onze aanpak vorm gaan geven om de basisvaardigheden bij volwassen te versterken.

Aanleiding
In het Rijk van Nijmegen werken de gemeenten op basis van een meerjarig uitvoeringsplan aan het versterken van basisvaardigheden bij volwassenen. In 2024 verliep het regionaal uitvoeringsplan *Bevorderen basisvaardigheden bij volwassenen*. Dit dient op basis van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) een vervolg te krijgen. In eerste instantie is het oude uitvoeringsplan met een jaar verlengd. Tegelijkertijd is in de regio gezamenlijk een nieuw regionaal uitvoeringsplan opgesteld. Via deze brief delen we dit uitvoeringsplan met u en lichten we het toe.

Basisvaardigheden in Nijmegen
In Nederland hebben circa 3 miljoen volwassenen onvoldoende basisvaardigheden waardoor zij niet volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. In Nijmegen gaat het om 26.100 inwoners tussen de 16 en 75 jaar die problemen ondervinden met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Dit is 18 procent van alle volwassenen. Van deze groep bestaat 58% uit zogenaamde NT1’ers: volwassenen met Nederlands als moedertaal die ook in Nederland onderwijs hebben gevolgd. NT2’ers, de overige 42%, hebben een andere taalachtergrond; Nederlands is dus hun tweede taal. We weten ook dat 50% van de volwassenen met beperkte basisvaardigheden in Nijmegen niet werkt, van wie circa 5.000 jonger zijn dan 27 jaar circa 6.000 ouder zijn dan 66 jaar.

Ambitie en doelen
Onze ambitie is onverminderd hoog: we willen zoveel mogelijk inwoners in hun directe omgeving faciliteiten bieden voor het ontwikkelen van basisvaardigheden. Om de

komende jaren zoveel mogelijk impact te kunnen maken, hebben we scherpe keuzes gemaakt ten aanzien van doelen en de groepen waarop we ons willen richten. In het uitvoeringsplan zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. *We dragen zorg voor een sterk regionaal en lokaal netwerk.*

In onze gemeente en in de regio werken we sinds jaar en dag samen met een aantal vaste partners die zich vanuit hun eigen expertise inzetten voor het versterken van basisvaardigheden. Zij hebben op ons verzoek en vanuit eigen betrokkenheid educatieaanbod ontwikkeld of voeren projecten uit om de doelgroep te bereiken. De onderlinge samenwerking tussen deze partners willen we de komende jaren versterken.

2. *We werken aan de integraliteit van ons beleid en onze aanpak.*

In de gemeentelijke organisatie komen basisvaardigheden binnen veel verschillende beleidsterreinen aan de orde. Denk bijvoorbeeld aan werk en inkomen, welzijn, en cultuur vanwege de bibliotheek. Daarbij wordt nu al veel samengewerkt maar we zien nog meer kansen projecten en programma's op elkaar af te stemmen. Door expliciet in te zetten op de borging van deze samenwerking verwachten we een versterking van de integraliteit.

3. *We ontwikkelen laagdrempelig non-formeel (taal)aanbod.*

In het Rijk van Nijmegen hebben we de beschikking over een excellent formeel aanbod, verzorgd door ROC Nijmegen. Daarnaast hebben bibliotheken een uitgebreid aanbod voor volwassenen om hun digitale vaardigheden te verbeteren. We missen echter cursussen voor mensen die op een wat laagdrempeliger wijze hun taal- en rekenvaardigheden willen vergroten. Daar willen we de komende drie jaar stappen in gaan zetten.

4. *We verbeteren de monitoring en sturing van aanbod en kwaliteit*

Veel van onze samenwerkingspartners monitoren op eigen initiatief de kwaliteit van hun aanbod. De grondigheid waarmee dat gebeurt verschilt per organisatie. Daarnaast bleek uit het onderzoek van Stadscontrol, uitgevoerd in het kader van artikel 213a van de Gemeentewet, dat de gemeente hier nog weinig regie op voert. Daarom zetten we de komende jaren in op verbetering van monitoring en sturing van aanbod en kwaliteit.

Daarnaast focussen we ons op de volgende groepen:

- *NT1'ers*

Bij volwassenen met Nederlands als moedertaal (NT1-ers) worden beperkte basisvaardigheden niet snel gesignaleerd en zij zetten op eigen initiatief vaak niet de stap om hun basisvaardigheden te vergroten. Daarom willen we extra inzetten op een aanpak waarmee we deze doelgroep bereiken en naar passend aanbod toeleiden.

- *Werkenden en werkzoekenden*

We zien dat 50% van de volwassenen met beperkte basisvaardigheden niet werkt. We weten ook dat zij oververtegenwoordigd zijn onder de doelgroep met een Participatiewetuitkering. De andere helft heeft vaak laagbetaalde en soms onzekere en zware banen. Daarom willen we in onze aanpak extra aandacht besteden aan werkenden en werkzoekenden, zodat hun financiële positie en welzijn verbetert.

- *Gezinnen*

Beperkte basisvaardigheden zijn een intergenerationeel probleem: kinderen die opgroeien in een taalarme thuisomgeving hebben een grote kans om op latere leeftijd zelf ook over onvoldoende basisvaardigheden te beschikken. Dit staat volwaardig meedoen in de samenleving in de weg. Daarom zetten we extra in op programma's die de basisvaardigheden van ouders (en daarmee hun kinderen) versterken.

- *Jongeren van 18 tot 27 jaar*

Opvallend veel jongeren komen zonder de benodigde basisvaardigheden van school. Zij hebben nog een heel leven voor zich waarin zij voor inkomen en wellicht ook een gezin zorg zullen dragen. Daarom willen we extra inzetten op deze groep zodat hun kwaliteit van leven verhogen.

Financiering

Wij bekostigen de aanpak van beperkte basisvaardigheden vanuit de middelen die we als arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen van de Rijksoverheid ontvangen. Dit betreft een SPUK vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en aanvullende middelen vanuit de aanpak laaggeletterdheid. In 2026 bedraagt het WEB-budget € 1,5 miljoen en vanuit de decentralisatie-uitkering aanpak laaggeletterdheid ontvangt het Rijk van Nijmegen € 126.806. Het in het uitvoeringsplan genoemde bedrag van € 118.000 was gebaseerd op oude informatie en is na het verschijnen van de septembercirculaire 2025 bijgesteld. Daarnaast stelt uw raad uit de eigen middelen jaarlijks een bedrag ter beschikking ter hoogte van € 93.860 voor onder andere lokale projecten.

Vervolg

We hebben ervoor gekozen om voor de komende periode een plan op hoofdlijnen op te stellen. Er zijn immers duidelijke verschillen tussen de betrokken gemeenten in het Rijk van Nijmegen ten aanzien van de doelgroep, betrokken partners en beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen. Dit vraagt om ruimte voor maatwerk. Door gezamenlijke doelen en focusgroepen op te stellen maar de uitvoering over te laten aan de gemeenten, kunnen gemeenten de aanpak aanpassen aan de lokale context en daardoor meer impact maken. Voor Nijmegen werken we aan een tweejarig plan waarin we keuzes maken voor doelen en focusgroepen en dit uitwerken in een concrete aanpak. We verwachten dit plan in Q1 af te ronden en sturen het daarna ter informatie naar uw raad.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester